

Helsingfors den 13 augusti 2025

Till: Finansministeriet

Inges via utlåtande.fi

Ärendenummer: VN/14998/2025

Imperial Brands Finland Oy ("**Imperial Brands**") inkommer härmed med ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tobaksaccis och 72 § i punktskattelagen ("**Förslaget**").

- Imperial Brands *avstyrker* förslaget till höjd punktskatt på rökfria nikotinprodukter, samt
 - Imperial Brands *tillstyrker* förslaget till begränsad resandeförselkvot
-

1. Sammanfattning

Förslaget innebär en höjning av punktskattenivån på rökfria nikotinprodukter med syftet att öka statens skatteintäkter med i genomsnitt 30 miljoner euro. Tyvärr bygger flera av kalkylerna och slutsatserna i förslaget på felaktiga antaganden som riskerar att leda till överskattade skatteintäkter. Vidare riskerar den planerade skattehöjningen att driva ytterligare delar av konsumtionen till grå eller svart marknad, vilket i sin tur undergräver både folkhälsopolitiska mål och skatteintäkter. Givet detta *avstyrker* Imperial Brands förslaget till höjd punktskatt.

2. Felaktiga antaganden om marknadsvolym, genomsnittlig förpackningsstorlek samt prisnivå

Ett grundläggande problem i det aktuella förslaget är att det bygger på felaktiga antaganden om såväl marknadens storlek, genomsnittlig förpackningsstorlek som prisnivå på nikotinpåsar. Detta leder till en systematisk underskattning av skattehöjningens verkliga effekter. Enligt förslaget uppskattas den årliga försäljningsvolymen till 55 miljoner dosor, baserat på en genomsnittlig dosvikt om 12 gram. Denna uppskattning är dock inte förenlig med den faktiska marknadsutvecklingen. Branschdata visar att den genomsnittliga dosvikten är 14 gram, vilket innebär att den verkliga försäljningsvolymen snarare ligger på cirka 47 miljoner dosor. Detta är en väsentlig skillnad som påverkar hela den ekonomiska kalkylen i förslaget, inklusive beräkningen av skatteintäkter, prisökningar och efterfrågeelasticitet.

Utöver detta är även antagandet om genomsnittligt konsumentpris felaktigt. Förslaget utgår från att en dosa om 12 gram i genomsnitt kostar €5,90. I verkligheten ligger priset för en 14-gramsdosa på mellan €6,90–6,95. Det innebär att prisnivån är cirka 17–18 procent högre än vad som anges i underlaget. När man dessutom beaktar att moms på 25,5 procent tillkommer på konsumentpriset, blir den totala prisökningen för konsumenten avsevärt större än vad som framgår av förslaget. Den föreslagna skattehöjningen om 5 cent per gram innebär en faktisk ökning om 70 cent per dosa, vilket med moms motsvarar en prisökning på cirka 88 cent. För medelprisprodukter stiger priset med cirka 98 cent, och för premiumprodukter med upp till €1,20 per dosa. Detta är betydligt högre än de 60–80 cent som anges i förslaget.

Denna felaktiga prisbild får konsekvenser för hela den vidare analysen i förslaget. Skattehöjningens påverkan på konsumentbeteende, efterfrågan och gränshandel är direkt kopplad till prisnivån. Om prisökningen underskattas, underskattas även risken för att konsumenter söker sig till alternativa kanaler, såsom gränshandel eller den illegala marknaden. Det innebär att de förväntade skatteintäkterna riskerar att bli avsevärt lägre än beräknat. För att undvika dessa snedvridningar bör Finansministeriet revidera underlaget med korrekta uppgifter om dosvikt samt prisnivå och därefter omvärdera skattehöjningens effekter på marknaden.

3. Påverkan på gränshandel och illegal handel

Den föreslagna skattehöjningen riskerar att förstärka redan existerande problem med gränshandel och illegal distribution av nikotinpåsar. I dagsläget är tillgången till produkter från andra marknader omfattande, särskilt från Sverige där prisnivån är betydligt lägre och regleringen av nikotinpåsar är mer liberal. Den föreslagna kvoten om 1 000 gram för resandeförsel, i kombination med en kraftig prisökning på den finska marknaden, skapar starka incitament för konsumenter att införskaffa produkter utanför det beskattade systemet.

Detta bekräftas av resultat från en så kallad Empty Can Survey som genomfördes nationellt i Finland under första kvartalet 2025. Undersökningen visade att hela 50 procent av de insamlade dosorna av nikotinpåsar var icke-beskattade, det vill säga att de inte var avsedda för försäljning på den finska marknaden (huvuddelen kom från Sverige). Detta tyder på att parallellimport, gränshandel och informella distributionskanaler redan utgör en betydande del av den faktiska konsumtionen. En ytterligare höjning av priset, som enligt våra beräkningar kan uppgå till mellan €0,88-1,20 euro per dosa, riskerar att förvärra denna utveckling.

Om en så stor andel av konsumtionen redan sker utanför det beskattade systemet, är det rimligt att anta att ytterligare prisökningar kommer att leda till en ännu större andel icke-beskattad konsumtion. Detta underminerar inte bara skatteintäkterna, utan även

folkhälsomålen, eftersom tillsynen över produktkvalitet och försäljningskanaler försvåras. Det är därför avgörande att skattepolitiken utformas med hänsyn till dessa gränsöverskridande effekter.

4. Förslaget till begränsad resandeförselkvot

Vi välkomnar införandet av en kvot för resandeförsel av nikotinpåsar och snus, då detta markerar ett viktigt steg mot att tydliggöra gränserna för vad som kan införas utan att omfattas av beskattning. En sådan reglering är nödvändig för att säkerställa en rättvis och transparent marknad, samt för att underlätta tillsynen för berörda myndigheter. Samtidigt vill vi ifrågasätta om den föreslagna nivån på 1 000 gram är proportionerlig, särskilt i ljuset av den föreslagna skattehöjningen. En kvot på 1 000 gram motsvarar cirka 71 dosor à 14 gram, vilket är en mängd som vida överstiger vad som kan anses vara rimligt för personligt bruk. Den höga kvoten riskerar att skapa incitament för systematisk införsel för vidareförsäljning, vilket i sin tur kan underminera den lagliga marknaden och försvåra arbetet mot gränshandel och illegal distribution. Vi rekommenderar därför att kvotens nivå ses över och anpassas till en mer rimlig nivå.